

Valorificarea educației muzeale a elevilor în cadrul colaborării școală – muzeu – familie – comunitate în contextul crizei pandemice

The valorization of students museum education within the school – museum – family – community interconnectivity during the pandemic crisis

FILIPSKI Tatiana, *doctorandă*

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

FILIPSKI Tatiana, *PhD Student*

„Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau

E-mail: tanyafilipski@gmail.com

ORCID iD: 0000-0002-6071-5513

DOI: [10.46728/c.18-06-2021.p262-267](https://doi.org/10.46728/c.18-06-2021.p262-267)

CZU: 37.013.43:069.12+37.064.1

Rezumat: *Articolul reflectă impactul crizei pandemice asupra procesului de educație muzeală a elevilor și vizează colaborarea instituțiilor de învățământ cu muzeele, familia și comunitatea în această perioadă dificilă pentru întreaga societate. În acest sens, am întocmit mai multe acorduri de colaborare centrate pe optimizarea educației muzeale și a interrelaționării instituțiilor de învățământ-muzeu-familie-comunitate, realizând un program axat pe educația muzeală desfășurată online, în care au fost implicați sistematic și activ elevi, studenți, pedagogi, manageri școlari, specialiști din diverse domenii de activitate și părinți. În urma evaluării activităților de educație muzeală, am observat că toți actorii implicați au manifestat interes evident pentru cunoașterea patrimoniului național și universal, apreciind la nivel înalt programul și parteneriatul realizat.*

Concepte cheie: *muzeu, educație muzeală, valori, patrimoniu muzeal, familie, elev, instituție de învățământ, criză pandemică.*

Abstract: *The article reflects on the pandemic crisis impact on museal education of students and touches the problem of collaboration of educational institution with museum, family and community in this period, which is difficult for the entire society. In this context were developed and signed multiple collaboration contracts in the view of museum education process optimisation and educational institution-museum-family-community interoperability, building an online oriented museum education methodology, in which were actively and systematically involved pupils, students, professors, school managers, professionals in different domains, and parents. As result of assesment of museum education activities, was especially notified that all involved actors actively shown interest in national and universal heritage, highly appreciating the developed partnership.*

Keywords: *museum, museum education, values, museum heritage, family, student, educational institution, pandemic crisis.*

Muzeul, școala și familia sunt institute culturale ce îndeplinesc sarcini comune de educație și formare continuă a unei personalități integre, competente și capabile să se adapteze noilor provocări oferite de societate. Conform *Convenției Cadru a Consiliului Europei*, Republica Moldova se angajează să fortifice legătura dintre instituțiile de învățământ și domeniul social al patrimoniului cultural și cel al formării continue [1, p. 47]. Prin urmare, cooperarea și interacțiunea între variate instituții instituții sociale este sprijinită de politicile statale și

internaționale, fiind una foarte necesară în elaborarea strategiilor structurate și sistematizate, menite să valorifice potențialul fiecărui actor implicat în procesul de educație axat pe promovarea valorilor naționale și universale.

Cercetătoarea O. Субботина, menționează că numai prin intermediul cunoașterii resurselor muzeale, copiii și adulții capătă experiență și practici culturale, reflectate în cele trei componente distincte: operațional-cognitiv, motivațional-afectiv și procesul de comunicare. În viziunea cercetătoarei, anume latura estetică și cea istorică a muzeului, valorificate eficient în educația tinerei generații, contribuie la dezvoltarea spiritului umanist și civic a gândirii vizuale, gustului artistic, calităților morale, de păstrare și promovare a obiectelor ce fac parte din patrimoniul muzeal. [8, p.12-14].

În acord cu cele relatate și experiența noastră de colaborare cu muzeele din republică, noi susținem că proiectarea și desfășurarea unor activități școlare, (curriculare și extracurriculare) în spațiul muzeal, pot deveni o oportunitate pentru a dezvolta la elevi și studenți motivația cunoașterii și învățării, cogniția, metacogniția, abilitățile de comunicare, ceea ce contribuie la interiorizarea eficientă a valorilor moral-spirituale și estetice.

Cercetătorii, C. Cucos [2], A. Коренева [6], Б. А. Столяров [7], С. Л. Троянская [9] consideră că muzeul secolului al XXI-lea, este o instituție care trebuie să caute, să descopere și să aplice în spațiul său diverse modalități de prezentare a informației cointeresând, în primul rând, instituțiile de învățământ pentru desfășurarea unor parteneriate și colaborări eficiente, diversificarea procesului instructiv-educativ, și pentru a promova tezaurul și valorile muzeale.

Pornind de la afirmațiile cercetătorilor și premisa că muzeul, bibliotecile și alte instituții comunitare, prin resursele sale, cercetează, conservă și promovează patrimoniul național și universal, s-a elaborat un Proiect instituțional de parteneriat în educație *Crearea parteneriatelor educaționale în promovarea patrimoniului național și universal din perspectiva educației muzeale a elevilor și studenților*. Părțile implicate au fost: UPSC, Liceul Teoretic Ion Luca Caragiale din Orhei, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău, Centrul Academic Internațional Eminescu din Chișinău etc.

După cum am putut observa, realizarea procesului de educație în contextul crizei pandemice ne-a reorientat către noi practici de comunicare și colaborare axate pe asigurarea și desfășurarea cu succes a învățării. Această provocare a incitat, elevii, pedagogii și părinții să descopere și să exploreze resursele noilor tehnologii pentru a continua activitățile educative profesionale, culturale, sociale etc.

În aceste circumstanțe, a apărut necesitatea de a desfășura activitățile de *educație muzeală* din cadrul proiectului, utilizând mai multe platforme educaționale online și o cooperare sporită între toți actorii implicați. Așadar, Proiectul instituțional de parteneriat în educație *Crearea parteneriatelor educaționale în promovarea patrimoniului național și universal din perspectiva educației muzeale a elevilor și studenților*, sub egida UPSC a demarat online. Toate activitățile de *educație muzeală* au fost elaborate și desfășurate conform rigorilor pedagogice, documentelor de politici educaționale în vigoare și cu participarea specialiștilor din diverse domenii de activitate precum cadre didactice, muzeologi, etnografi, psihologi, bibliotecari, artiști plastici, scriitori etc. Totodată, au fost implicați studenți de la UTM, elevii Liceului Teoretic Ion Luca Caragiale din Orhei, pedagogii și părinții acestora.

În contextul problemei abordate, cercetătorul român C. Cucos, susține că pentru *virtualizarea* muzeului se va ține cont și de interesul și disponibilitățile publicului față de noile tehnologii, de evoluțiile tehnicilor culturale, de transformările în ceea ce privește experiențele sau predispozițiile beneficiarilor față de realitățile *secunde*, de faptul că publicul este deja pregătit pentru astfel de stimuli digitali [2, p.199].

În acord cu cele relatate, vom prezenta succint câteva exemple de bune practici de *educație muzeală*, axate pe promovarea valorilor naționale și universale reflectate în activitățile organizate și desfășurate de noi în cadrul proiectului nominalizat.

În cadrul Proiectului instituțional *Crearea parteneriatelor educaționale în promovarea patrimoniului național și universal din perspectiva educației muzeale a elevilor și studenților*, am desfășurat online activitatea extracurriculară dedicată **Zilei Mărțișorului**. Implicați în aceasta activitate au fost elevii claselor a III-a, a IV-a și a V-a, a IX-a și a X-a de la Liceul Teoretic Ion Luca Caragiale din Orhei, împreună cu cadrele didactice și părinții acestora. Am fost onorați de prezența la eveniment a muzeologilor de la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău. Specialiștii domeniului vizat le-au povestit elevilor mai multe versiuni ale *Legendei Mărțișorului*, tipurile și modul de port al acestui accesoriu moștenit de la strămoșii noștri și transmis către generațiile în creștere. Prin urmare, elevii au aflat informații interesante despre tradiția de a purta mărțișoare, confecționând personal câte unul și au descoperit tezaurul găzduit de Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău. La finalul întâlnirii noastre a fost organizată o expoziție de mărțișoare confecționate de elevi împreună cu părinții (Figura 1).

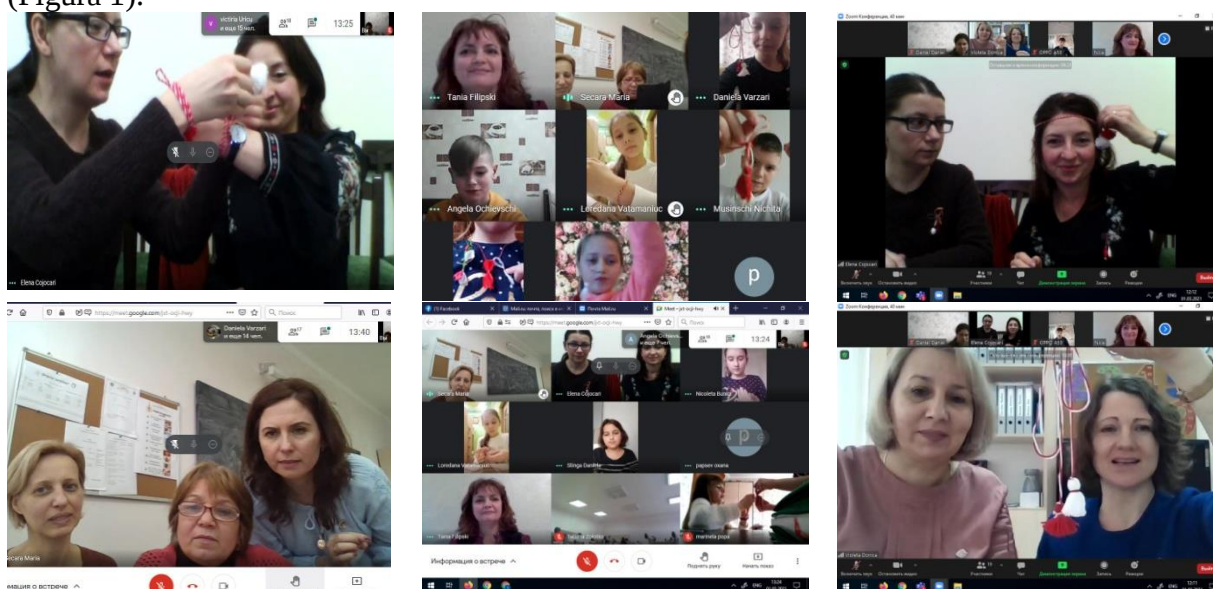

Figura 1. Zia Mărțișorului

Următoarele două activități extracurriculare desfășurate în cadrul Proiectului instituțional, *Crearea parteneriatelor educaționale în promovarea patrimoniului național și universal din perspectiva educației muzeale a elevilor și studenților*, au fost dedicate covorului național **Secretele covorului moldovenesc**.

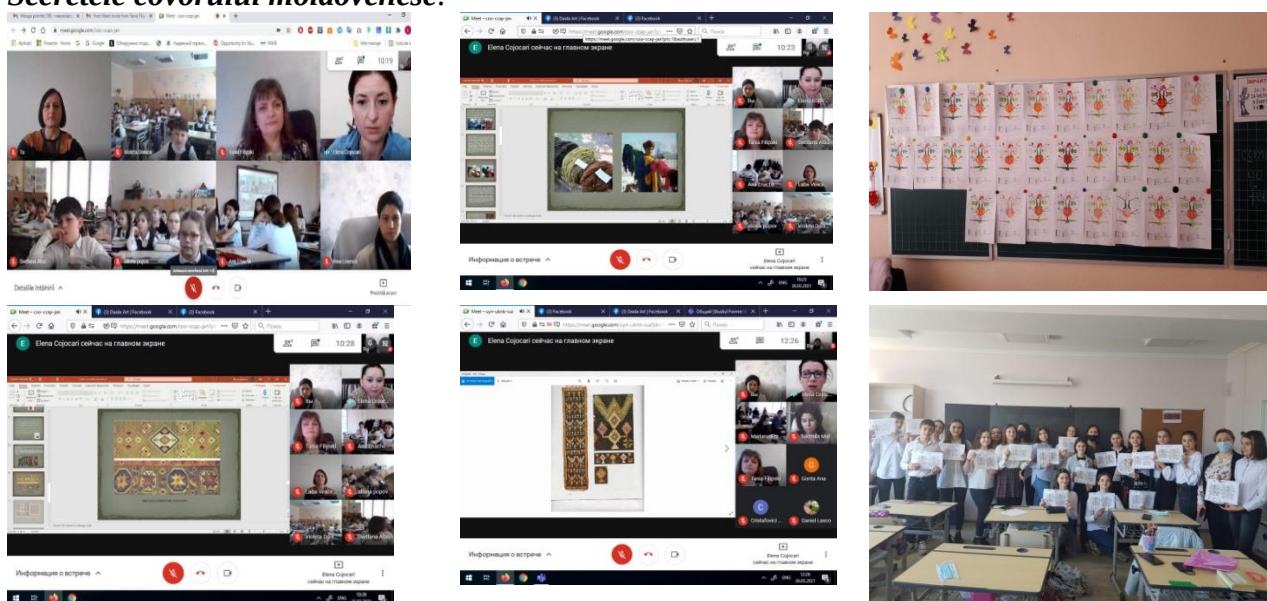

Figura 2. Secretele covorului moldovenesc

Materialul prezentat și sarcinile pentru realizare au fost selectate în conformitate cu particularitățile de vârstă ale elevilor participanți (clasele a III-a, a VII-a și a XI-a), de către specialiști remarcabili prin cercetări valoroase în muzeologie, etnologie și tapiserie artistică în colaborare cu cadrele didactice din Liceul Teoretic *Ion Luca Caragiale* din Orhei. Elevii au descoperit lucruri curioase și interesante despre arta țesutului covorului național, tapiseria contemporană și despre colecția de covoare stocată în *Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău*, împărtășind celor prezenți cunoștințe personale aflate de la bunici sau părinți. La fel, elevii au colorat planșe cu elemente din covorul național, elaborate special pentru ei de către studenții UTM, FUA, DIN, lucrările fiind încadrate într-o expoziție extraordinară (Figura 2).

În cele ce urmează, vom descrie alte două activități dedicate **Zilei Internaționale a cărții și a dreptului de autor**, desfășurate în cadrul aceluiași proiect instituțional, cu implicarea elevilor claselor a III-a, a IV-a, a VII-a și a X-a din Liceul Teoretic *Ion Luca Caragiale* din Orhei. Aceste prezentări și sarcinile de lucru au fost elaborate de către noi, specialiștii bibliotecari, artiști plastici și studenți UTM în colaborare cu cadrele didactice din liceu. Elevii au aflat lucruri noi și interesante despre tezaurul eminescian păstrat la *Centrul Academic Internațional Eminescu din Chișinău* dar și despre cele mai noi cărți editate pentru copii pe care le pot descoperi în bibliotecă. Totodată, au cunoscut cărțile ilustrate și biografia celui mai recunoscut pictor de carte pentru copii, designer, cercetător al arhitecturii urbanistice care a adus o contribuție remarcabilă în dezvoltarea culturii naționale, maestrul **Lica Sainciuc**. Elevii claselor gimnaziale și liceale au realizat câte un semn de carte în programul CANVA, iar elevii claselor primare au confecționat câte un semn de carte elaborate și ghidate de către studenții UTM, FUA, DIN și expuse într-o expoziție minunată (Figura 3).

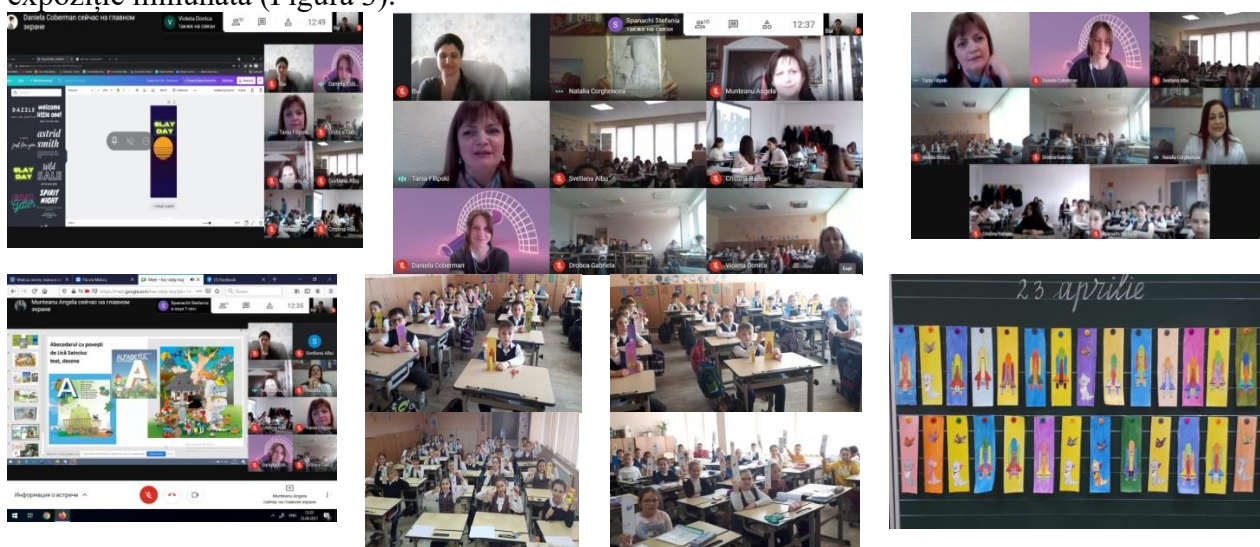

Figura 3. Ziua Internațională a cărții și a dreptului de autor

O altă activitate foarte interesantă desfășurată în cadrul proiectului instituțional, *Crearea parteneriatelor educaționale în promovarea patrimoniului național și universal din perspectiva educației muzeale a elevilor și studenților*, a fost dedicată **Zilei Internaționale a Muzeelor și Noptii Europene a Muzeelor**. Materialul selectat pentru prezentare elevilor claselor a X-a, pregătit de muzeografi, etnografi în colaborare cu noi și profesorii Liceului Teoretic *Ion Luca Caragiale* din Orhei a impresionat toți participanții la această oră. Elevii au aflat informații interesante primul eveniment demarat cu ocazia **Zilei Internaționale a Muzeelor și Noptii Europene a Muzeelor**, activitățile organizate pe parcursul mai multor ani de către muzeele din țara noastră și despre semnificația simbolurilor în ornamentele culturii naționale (Figura 4).

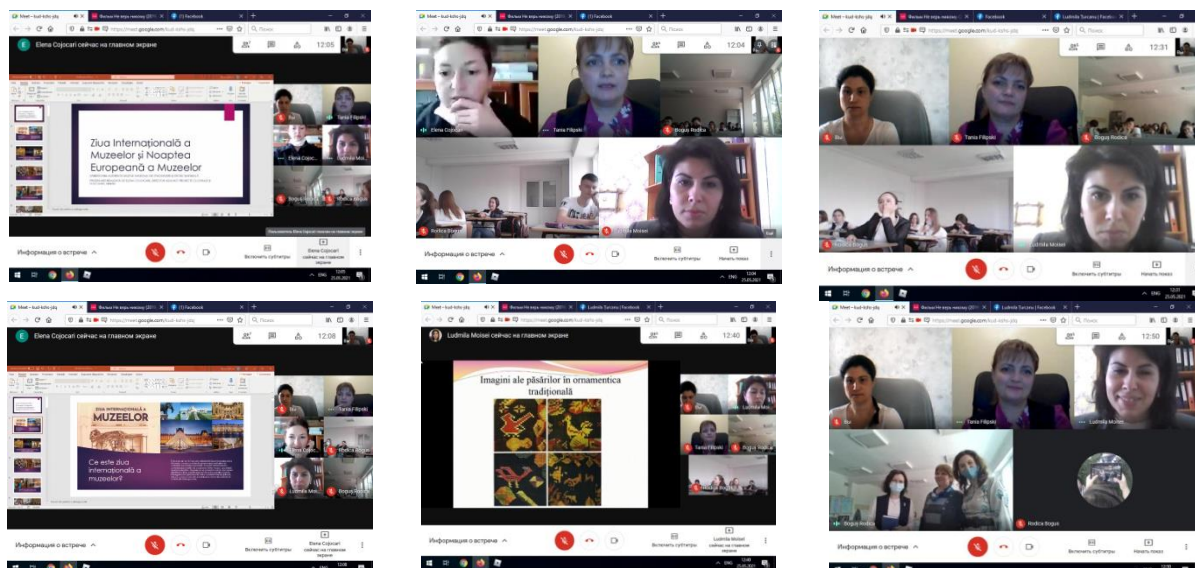

Figura 4. Ziua Internațională a Muzeelor și Noaptea Europeană a Muzeelor

Activitatea dedicată **Zilei Internaționale a Familiei**, desfășurată în cadrul proiectului instituțional, *Crearea parteneriatelor educaționale în promovarea patrimoniului național și universal din perspectiva educației muzeale a elevilor și studenților*, a fost una foarte utilă și interesantă pentru elevii claselor a X-a, care au manifestat mare interes pentru participare împreună cu profesorii lor din Liceul Teoretic Ion Luca Caragiale din Orhei. Elevii au aflat informații noi despre conceptele de bază, cadrul legal, valorile familiei și despre obiceiurile naționale cu privire la constituirea și menținerea unei familii armonioase și durabile (Figura 5).

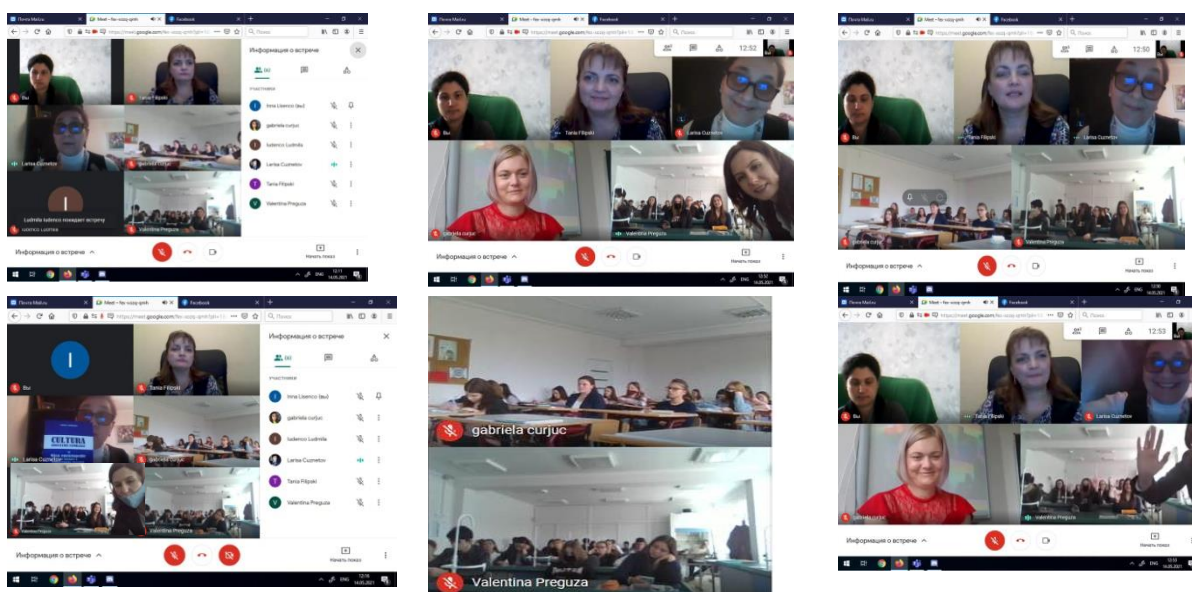

Figura 5. Ziua Internațională a Familiei

Analizând și reflectând asupra celor expuse mai sus, trebuie să recunoaștem, că proiectarea și desfășurarea eficientă a activităților cultural-educaționale la distanță, cu suport digital, a devenit una foarte necesară iar stăpânirea componentei tehnice, o condiție indispensabilă pentru maximizarea procesului de comunicare în contextul crizei pandemice. Resursele educaționale ale muzeelor, bibliotecilor și ale altor instituții comunitare promovate prin aplicarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare în cadrul proiectului vizat, au completat semnificativ conținuturile curriculumelor/programele școlare și a activităților nonformale. În rezultat am constatat că a crescut considerabil și continuu interesul elevilor, studenților, profesorilor și al

părinților pentru cunoașterea patrimoniului cultural național și universal. Chiar dacă criza pandemică a antrenat instituțiile de învățământ și comunitate în căutarea și valorificarea diverselor oportunități tehnologice pentru asigurarea continuării procesului de învățare, activitățile de *educație muzeală* desfășurate online nu pot înlocui completamente calitatea predării, învățării și experimentării *față în față* oferită de spațiul muzeal. Considerăm oportună articularea resurselor educaționale ale muzeului la ariile curriculare pe toate treptele de învățământ formal și nonformal, ceea ce ar asigura creșterea potențialului intelectual și cultural al tuturor actorilor implicați în procesul de educație, mai cu seamă a generațiilor în creștere. Situația pandemică și activitățile realizate în cadrul colaborării școală-muzeu-familie-comunitate au demonstrat că muzeele se pot activ implica în procesul educațional al studenților și elevilor de toate vârstele, inclusiv familiile acestora.

BIBLIOGRAFIE

1. Convenția-cadru a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (Faro, 27 octombrie 2005 art. 13, p. 47).
2. CUCOȘ C. *Educația estetică*. Iași: Editura Polirom, 2014. 222 p. ISBN 978-973-46-4978-5.
3. CUZNEȚOV L. *Filosofia și axiologia educației*. Chișinău: CEP UPSC. 2017, p. 121 ISBN 978-9975-46-322-5
4. CUZNEȚOV L. *Filosofia practică a familiei*. Chișinău: CEP USM, 2013. p. 328 ISBN 978-9975-71-418-1.
5. CUZNEȚOV L. *Parteneriatul și colaborarea școală-familie-comunitate. Educația de calitate a copiilor și părinților*. Chișinău: Primex com SRL, 2018. 186 p. ISBN 978-9975-110-93-8
6. КОРЕНЕВА А. Ю. *Музей как глобальный гуманитарный проект: Социально философский анализ*. Специальность: 09. 00.11 Диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук Научный руководитель: д.ф.н., профессор Г. В. Сороина. Москва, 2017, с. 145
7. СТОЛЯРОВ Б. А. *Музейная педагогика. История, теория, практика: Учеб. Пособие*. М.: Высш. шк. 2004, с. 216 ISBN 5-06-005235-4
8. СУББОТИНА О. *Формирование культурного опыта студентов в музейной образовательной среде*. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. Кострома 2006
наукhttp://irbis.gnpbu.ru/Aref_2006/Subbotina_O_V_2006.pdf
9. ТРОЯНСКАЯ С. Л. *Музейная педагогика и ее образовательные возможности в развитии общекультурной компетентности*. Учебное пособие. Ижевск: Ассоциация Научная книга. 2007, с.139
10. <https://www.facebook.com/100002162547064/posts/3818823164866397/?d=n>
11. <https://www.facebook.com/100002162547064/posts/3889557947792918/?d=n>
12. <https://www.facebook.com/100002162547064/posts/3975390172543028/?d=n>
13. <https://www.facebook.com/photo?fbid=4071890056226372&set=pcb.4071900586225319>
14. <https://www.facebook.com/100002162547064/posts/4037987239616654/?d=n>